

IVA PEKÁRKOVÁ

TŘÍSKY

ROMÁN O LÁSCE S PRVKY
INVESTIGATIVNÍ REPORTÁŽE

Mladá fronta

Třísky

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.mf.cz

www.e-reading.cz

www.palmknihy.cz

MLADÁ FRONTA

Iva Pekárková

Třísky – e-kniha

Copyright © Mladá fronta, a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ROMÁN O LÁSCE S PRVKY
INVESTIGATIVNÍ REPORTÁŽE

MLADÁ FRONTA

Podíl z prodeje knihy věnujeme Komunitnímu osvětovému společenství z. s. (KOSAS.cz), neziskové organizaci, která účinně pomáhá nechodícím i jinak postiženým lidem na Chebsku a řídí se heslem „Být odlišný je normální“. Zdenka K., předloha pro hrdinku tohoto románu, pro KOS pracuje jako jeden z dobrovolníků.

Text © Iva Pekárková, 2018

Cover Photo © Lenka Faltejsková, 2018

ISBN 978-80-204-4489-9 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-204-5131-6 (ePDF)

ISBN 978-80-204-5130-9 (ePUB)

ISBN 978-80-204-5132-3 (Mobi)

Ke vzniku knihy velmi pomohl tvůrčí rezidenční pobyt pořádaný Institutem umění – Divadelním ústavem (IDU) v rámci spolupráce s Cenou Česká kniha, který se uskutečnil ve Ville Decius (Krakov) v prosinci 2016, a také tvůrčí rezidenční pobyt pořádaný nadací Artist in Residence (AIR), který se uskutečnil v Kunsthalle Krems v listopadu 2017.

1 / Bezhlaví policajti

Na krajnici stál chlap bez hlavy, a jakmile se přiblížila, udělal úkrok do vozovky a mával červenou baterkou. Šárce se rozbušilo srdce, strachem, čím jiným, protože co mají co najímat bezhlavý policajty. Je nebezpečný zastavit v noci chlapovi, když ženská jede v autě sama – bůhvíco tohle bude zač. Magor, kterej si hraje na policajta? Vrah? Extremista? Policajt? – ale poslušně stáhla ruku z plynu, opřela dlaň o brzdu a sjela na šterkovou krajnici, přesně tam, kam jí ukazoval. Na centimetr přesně. Šárka byla už nějakou dobu přesná řidička.

Ne, nebyl bez hlavy, jen hlavu nebylo vidět. Měl přes ni přetaženou ohyzdnou černou kuklu (d'ábelskou? Komandýrskou? Guerilskou?) vzbuzující stihomam. A nebyl sám. Z vozu zaparkovaného v podrostu vylezl ještě jeden. Přiskočili k jejímu autáku jak komando, ten jeden otevřel dvířka (už zase si je nezaryglovala, kráva pitomá!) a zahlaholil, jako by všechno bylo v pořádku, jako by nebylo deset večer na setmělý silnici a on neměl na hlavě černou kuklu: „Tak, pani, vystupte si!“

V právě uplynulých třech vteřinách Šárce stačilo docvaknout, že..., že..., že tohle nejsou ozbrojení lupiči, únosci, banditi ani teroristi: skutečně jsou to poliši z jednotky speciálního nasazení (nebo takového něco, tyhle věci nikdy nesledovala, připadaly jí moc chlapské, moc svalnaté)

a tohle je nejspíš zátah na někoho, kdo zas ukradl pět milionů nebo pět lidí odprásknul (nebo oboje), a teď se snaží ujet do Německa. Tady u hranic jsou tyhle zátahy málem na denním pořádku.

Kluci by chtěli přepadávat ze zálohy, obklíčit nepřátelskou kótu a s mašinkvérama v pohotovosti, přískokama vpřed (nebo tak něco) se vrhnout na nepřítele a pár dávkama ho zneškodnit, ale místo toho dostali rozkaz hlídat tuhle pitomou silnici. Stavět auta, ale ne samopalem. Musej bejt pěkně nasraný, to bylo vidět. A ze samýho nasraní si zapomněli stáhnout kukly z hlavy.

Ano, Šárčin rozum to pochopil, ale paranoia neustupovala. Seděla za volantem jak přimrazená, jak slepice na hřadě, a zmrtvělým okem sledovala, jak z nebe padá orel.

„Já-já-totíž-totíž,“ řekla.

„VYSTUPE SI!“ zopakoval chlap. „Nemáme čas.“ A chytil ji, nijak zvlášť něžně, za rameno.

„Ale-já-já-já jsem vozíč-“

Chlapi ji neposlouchali. Snad byli nasraní, že tady – se vším tím speciálním výcvikem – dělají dopraváky. Snad doopravdy neměli čas a chtali si do kalhot adrenalin, celí frustrovaní z toho, že tuhle silnici musejí uhlídat, že nesmějí být vadným okem v síti.

Každopádně jednali rychle, asi tak šestkrát rychleji, než na to Šárka stačila reagovat. A byli dobře sešraní. Bez jediného slova na sebe pohlédli, pak ten menší otevřel doširoka dvířka a ten vyšší, svalnatý, zesílil stisk na jejím rameni, načež přehmátl, ze zadu ji objal, zapřel svaly, hekl – a vytáhl ji ven. Ani jí nebacil hlavou do rámu.

„Já jsem vozíč-, já jsem vozíč-,“ koktala zadýchaně do toho procesu, přestože ona jediná se tu nenamáhalo, namáhali se jiní. Chlápek ji postavil vedle vozu jako vykřičník

za nevyřčenou větou: „Když řeknu, že si máte vystoupit, pani, tak taky vystoupíte.“

„-kářka!“ dořekla Šárka už ze země. Teda spíš vyjekla. Padla jak pytel brambor a to jí vyrazilo dech.

Kluk, co stál za ní, docela ztuhl. Ze zvyku sáhl po zbrani. Na tenhle úskok ho nepřipravili. Ale vycvičený byl dobře, vzpamatoval se hned. Pochopil situaci. „Vojto, ty voe,“ ucedil, pak praštil kuklou o zem a znechuceně odplívl.

Omluvy, samozřejmě, a velké zděšení, a neexpertní pokusy Šárku sebrat ze země a „zas ji postavit na nohy“ provázené jejím sykáním a prosbami, ať ji tam sakra nechaj. Pak přes půl hodiny čekání na sanitku, přikrytá dekou (vždycky si jednu s sebou vozila), ale i tak promrzlá na kost. Vzorek štěrku vytlačený do boku, kde se jí shrnula sukně i halenka – a ona neměla náladu těm dvěma vysvětlovat, jak ji nadzvednout, aby se upravila. Nakonec z toho byla jen spousta modřin a pár oděrek a naštípnutý obratel, našťěstí hned kus nad kostrčí, takže ho stačilo zafixovat. Kovová výztuž, co měla v páteři, držela pevně.

Už když ji soused, vcelku ochotně, odvážel ze špitálu domů, Šárka se v duchu řehtala a říkala si: „No teda! Koho by napadlo, že při tomhle svém postižení zažiju dobrodružství jak z Divokýho západu!“

(Jasně, závisí to na tom, co jsme ochotní za dobrodružství považovat.)

2 / Život

Když člověk začíná jako zcela zdravý, po všech stránkách normální (a v Šárčině případě navíc výjimečně přitažlivý) jedinec a pak v jeho životě nastane něco, nějaká změna nebo omezení – něco nenávratného, co se nedá odčinit, odestát, zařídit, aby se to nebylo stalo (a tenhle podmíněčný způsob minulý tu hraje osudovou roli), zkrátka když se člověk potká s Osudem a Osud mu podrazí nohy nebo, v Šárčině případě, rozdrť pár obratlů, naruší míchu a spodní končetiny docela odstřihne, jako dopravní prostředek je znehodnotí, člověka to nutí dělit svůj život na PŘEDTÍM a PAK. Jak taky jinak? Je to přirozené. Je přirozené vzpomenout si každou minutu na to, že ještě před (před kolika? Před dvěma, pěti, osmi, patnácti... a teď už zničehonic DVAADVACETI!) lety jste mohli chodit. Běhat. Lézt po stromech. Tancovat – a Šárka vždycky ráda tancovala, chytla, tady na malém městě, samý konec té generace, co chodila na diskotéky, co na diskotékách hledala zábavu, únik ze šedi, průlez z nudy a taky životní partnery, konec té generace, co diskárnama žila, co pro ně neděle, pondělí, úterý, středa a čtvrtek měly význam jen proto, že se s každou uplynulou hodinou přiblížil pátek a s ním disko, zrcadlová koule, co se otáčí u stropu, zvuky popíku, co už vnímala jen jako rytmus, jako výzvu, odér těl, a deodorantů, co pro ně tenkrát nebyly laciné, i když

všechny voněly takovou lacinou, tuctovou vůní, trochu dusivou – ale právě proto tolik vzrušující vůní, a kroky, kroky, kroky, zhoupnutí, prohnutí v boku (tenhle tanec prý neměl pravidla, tak jste si pravidla vytvářeli sami – ale o to přísnější pravidla měl u nich v městečku), zhoupnutí v boku, kam ti kluk při ploužáku přilepil upocenou dlaň, nažhavenou na 150 stupňů – zkrátka vzpomínat na dobu, kdy nohy fungovaly, na PŘEDTÍM, KDYSI – a srovnávat to s TEĎ, kdy nefungují, kdy jsou to jen těžké sloupy ze špatně utuženého betonu, sloupy bez vůle, ale s o to těžší mrtvou vahou, které transportovat z místa na místo je předmětem dennodenní osobní logistiky. Je to tak, nemůžete si pomoci.

PŘEDTÍM/PAK, KDYSI/TEĎ, to byla životní dualita všech lidí jako Šárka. Úplně všech.

Ale vždyť ani normální lidi, co žádné konkrétní dělítko neměli, na tom nebyli o nic líp. Těm nezbylo než filtrovat životní zážitky, životní události i život sám jen neustále se prodlužujícím sloupcem času, který je od nich odděloval, přičemž v jejich případě ten sloupec času nebyl ničím rozdělený, ničím naporcovaný, byl možná mírně narušený událostmi jako sňatek, stěhování, narození dětí, smrti v rodině, rozchody, ale rozhodně nebyl přerванý, přetržený, rozdrcený na kaši a pohozený v pangejtu, nikdo a nic ho neproměnilo v rumišť, jaká zůstávají po stavbách nebo po bouračkách, v ostré třísky, v písek vyhrězlý z mezer mezi kameny, těmi kameny, co tvoří základ. Sloupy času všech „normálních“, nepostížených lidí rostly nepřerušovaně dál a dál, výš a výš, občas snad trochu pokřivené a tu a tam i bolavé, ale víceméně celé.

Pročež pro většinu z nich se všechny zážitky tím sloupcem filtrované jevíly tím hezčí, růžovější, skvělejší, anebo

u těch nepříjemných aspoň snesitelnější, čím dál do minulosti sahaly a čím mohutnější byl ten sloup času, který je od nich dělil.

Tohle je princip blankytu, důvod, proč obloha je modrá, vysvětlení, proč dálky jsou lákavě modravé. Princip blankytu funguje i pro čas. I pro lidi ničím nepostižené jako by minulost vždycky převyšovala přítomnost. Princip blankytu způsobuje, že se nám zdá, jako bychom se těm krásným modrým horám, které bývaly naším dětstvím, proti své vůli čím dál víc vzdalovali. Během té nedobrovolné cesty nabývá ztracená krajina na kráse, a čím vzdálenější a ztracenější je, tím víc ji potřebujeme.

Jako by i pro lidi ničím nepostižené minulost vždycky, vždycky převyšovala přítomnost, jako by v okamžiku jejich narození všechno začalo uvadat a mrtvět – a oni si to uvědomovali (oni tím trpěli!) vteřinu za vteřinou, odtikávání času je ubíjelo, vždycky když odtikla další vteřina, trošičku jim zamrzla krev v žilách. Tím pádem měli krev čím dál tím hustší a hustší, pomalejší a pomalejší – nebylo se čemu divit, že už jim ochably i myšlenky. Když ještě bylo PŘED, měla Šárka kolem sebe příliš mnoho takovýchhle „normálních“, rigidních, s každou minutou tuhnoucích lidí, mívala jich kolem sebe tolik, až jí tenhle přístup k životu, tenhle způsob odtékání žití začal připadat NORMÁLNÍ, běžný, správný. Snad dokonce ten jediný možný, jediný duševně zdravý. Protože jaká je jediná možná reakce duševně zdravého jedince na vědomí vlastní smrti? No jaká? Nasranost na život přece. Vztek, že tak rychle ubíhá. Vztek, že to kdysi bylo lepší. (Jistě, taky se můžete zbláznit.)

Ano. I Šárka kdysi cítila tenhle podivný, plíživý vztek, vztek, který byl trochu vztek a hodně zoufalství, vztek, že jí život protéká mezi prsty a pomaličku, minutu po minutě,

hodinu po hodině, se k ní blíží SMRT, nevyhnutelná, čekající, trpělivě vyčkávající, až nastane její čas. A potom zaútočí. Šárka taky kdysi cítila takhle existenciální děs, tuhle existenciální hrůzu, tak silnou a vždy- a všudypřítomnou, že celý život otravovala jako jed. Bože! Už jí bylo čtrnáct! A patnáct! A šestnáct, proboha! Za chvíli bude příliš stará. Staroba, to byl další děs. Ve dvanácti si začátek stáří nastavila tak na šestnáct (to už bude mít dorostlá prsa! Úplně dorostlá! Začnou odkvétat!), v šestnácti to posunula na osmnáct... a pak si dala obrovského majzla, aby s tím něco dělala, vdala se, pořídila si docela pěkný dům, manžela, co makal v Německu a mohl si ji dovolit rozmazlovat, a k tomu děcko, to zprvu pomohlo, ale potom jí začalo čím dál víc připomínat, že ONA má dětství dávno za sebou, že teď už bude jen stárnout a odkvétat, a jedině hromadění bohatství, věcí, věcí, věcí, od téhle hrůzy částečně odpomůže, ale jen částečně, protože pořád setsakra věděla, že ten bezstarostný čas se nenavrátil – NIKDY, NIKDY, NIKDY! a ona proti tomu nezmůže NIC, NIC, NIC!

Ne, snad jsem nebyla až takhle hysterická, říkala si teď, s odstupem nějakých pětadvaceti, osmadvaceti let. Určitě jsem neprožívala každou vteřinu jako palici, která mi roztlouká sny, drtí je na prach, ani jako tes širočinou, která mi odsekává z mládí další kousíček. Ale teď, ve zpětném pohledu, hluboko ve fázi POTOM, si uvědomovala znovu a znovu, jak dokonale se téhle hrůzy zbavila. TEĎ už se Šárka smrti neděsila, natož odtikávání a pozvolného hnití. Vyléčila ji jedna cesta autem, jedna zatáčka, jeden let vzduchem a jedno tvrdé přistání. TEĎ už existenciálně nesmutnila, musela se věnovat praktičtějším věcem. Důležitějším.

A které věci jsou v životě důležitější, to teď už taky mnohem líp věděla. Teď už v tom měla jasno. Křišťálově.

Část první
PŘEDTÍM

3 / Kdysi

PŘEDTÍM/PAK: priority se přehodily. To, co bylo důležité PŘEDTÍM, bylo PAK docela podružné. A naopak.

Takže:

Rodiče (pan a paní Kobzuchovi). Jasně že pro ni bývali důležití. Byli to dobří rodiče, tak nějak akorát zodpovědní. Matka ji osm měsíců kojila, velice zodpovědně, a to v dobách, kdy se pochybovalo o všeobecné nadřazenosti mateřského mléka a sunar byl v lékárně na kojenecký průkaz za 2,70 Kčs. Potom se mladá paní Kobzuchová hrozně divila: ještě pravidelně kojila Šárku – a už byla na cestě Maruška. Mladý pan Kobzucha to vzal tak, jak to přišlo: už dobře věděl, kde je jeho místo a co přesně se po něm chce, aby ho žena moc nepérovávala. Byli mladí, Šárčini rodiče, ale tak normálně, běžně mladí, přesně v tom věku, aby to v městečku ani v ulici nepozdvihlo jediný pár obočí: jemu bylo dvacet, jí devatenáct. Neměli se špatně, Kobzucha dojížděl za prací tam, kde ho zrovna potřebovali: do Plzně, do Chebu, do Strakonic, ve fungl novém červeném emběčku, a nikdo nevěděl, kolik si nahrabe, ale asi dost. Mladá Kobzuchová si k dětem přibrála částečný úvazek uklízečky („Je to ohavné! Ale za poctivou práci se nestydím! I kdybych se těmahle rukama – tady těmahle rukama! – musela hrabat v míse.“), a když se po třech nebo čtyřech letech odstěhovali od manželčiny rodičů do vlastního půldomku (na vesnici, pár

kilometrů od města), do moderního půldomku, s tekoucí vodou, pračkou a televizorem, pár párů obočí se pozdvihlo. Někdo ze sousedů (byla to Vaňková! Ta stará čarodějnice! Kdo jiný?) šel na úřad mladou Kobzuchovou udat za nedovolené kapitalistické podnikání, že prý obchoduje s džemy, marmeládami a ovocnými šťávami, které doma zavařuje ve velkém. To byla samozřejmě bohapustá lež. Šárčina a Mařenčina máma zavařování prostě milovala, a co se holky pamatovaly, každé léto se proměnilo v kompotové, džemové, marmeládové a šťávané orgie. Nucená dětská práce sklízečů, sběr borůvek a malin v lese, sbírání popadaných hrušek a jablek, celorodinné výpravy emběčkem k aleji, kde táta zastavil na krajnici a sbírali a sbírali, zatímco se autáky těch, co tu nesbírali taky, na úzké silnici jejich emběčku jen tak tak vyhýbaly a táta se děsil, že mu ho někdo smete, cesty na Moravu, kde jim v sezóně jeden chlapík dával meruňky prakticky zadarmo, když si k nim přibrali i pár pálených, doma načerno, samozřejmě, prodírání mezi ploty a sběr květů černého bezu a pár měsíců nato sběr dozrálých bezinek – tahle drobná všednodenní, rok co rok opakovaná dobrodružství jejího dětství pokaždé přerostla v borůvkový /jahodový/hruškový/jablečný/bezinkový malér, to když Šárky a Marušky máma běhala po kuchyni v hysterickém záchvatu a s padající zástěrou – nevěděla, jestli si ji uvázat, anebo si ji v zoufalství strhnout a zmačkat do kuličky – a vykřikovala: „To je ohavné! Takovejch borůvek (jahod, hrušek, jablek, bezinek, meruněk)! Kdy já to zavařím! Co já si s tím počnu? Se na to vykašlu! No tak to shnije, no! No tak to shnije! Jak mám tohle všechno zavařit? Jak já to mám stihnout? Když jsem na to sama, nikdo mi nepomůže, nikdo ani prstem nehne, aby mi pomoh! No řekněte, jak?“ – a konečně vyvrcholila spokojenou mámou, rudou

jako rak a uřícenou, až z ní odkapával pot, když vytahovala plné sklenice ze sterilizačního hrnce, obracela je víčky dolů, hubovala, jak jsou horké, už se zase spálila!, a otírala je do utěrky. Desítky, stovky, tisíce zavařenin, kompotů, džemů, sirupů. Šárka s Mařenkou na ně lepily krasopisně napsané cedulky a máma, celá rozechvělá uspokojením, je rozzářeně peskovala, že cedulky lepí moc nízko, moc vysoko, anebo nakřivo, anebo že J v „Jahody 1979“ má příliš krátkou nožičku.

Zažily s mámou i výbuch sterilizačního hrnce, ale nikomu se nic nestalo. Jen lovili po kuchyni stříbrné kapičky rtuti z teploměru a Mařenka se opařila na paži, takže ji táta musel odvézt do nemocnice, aby jí to postříkali špiritusem. Mára z toho měla skvělou náladu a po pár týdnech jí zbyla na kůži jen sotva znatelná zarůžovělá stopa.

Při takovéhle výrobě marmelád se spotřebují tuny cukru a želatiny a zavařovacích sklenic, víček na ty menší a gumiček na ty litrové, co měla každá své skleněné víčko, přidělané na drátku. To všechno byl v sezóně pokaždé úzký profil, ale mladá Kobzuchová to měla zorganizované přímo bravurně: nakupovala vždycky, když to bylo, a doma se jí vršily zásoby. Vážně by z toho mohla mít vlastní podnik, podnikavá na to byla dost. Nebylo se čemu divit, že ji soudružka Vaňková šla udat na národní výbor. Nakonec z toho žádný malér nebyl, jen velké zděšení, potom to táta nějak urovnal.

Šárčino dětství uběhlo ve znamení Skalistých hor zavařenin, každá lahvička s nálepkou krasopisně napsanou Šárčíným úhledným písmem anebo Mařenčíným o něco méně úhledným, označená druhem ovoce, rokem výroby a druhem výrobku (šťáva, marmeláda, džem, zavařenina, kompot, pyré) – byly to Andy, Himálaje, velehory, kvůli

kterým se jim do sklepa nevešly sáňky, musely je celý rok nechávat před barákem a šíleně se bály, že jim je Vašek od sousedů anebo někdo z jeho party ukradne.

Šárčini rodiče, obrovsky, přímo ukrutně významní prakticky v celém období PŘED – dokonce i potom, co se vdala, podle jejich názoru (teda podle matčina názoru, táta přece názory neprojevoval a vůbec se do ničeho moc nepletl, do ničeho moc nemluvil, jen chrchlal souhlasným, a když byl v obzvlášť odvážné náladě, tak taky nesouhlasným tónem), dokonce i potom, co se vdala, podle názoru rodičovstva zbytečně brzo (byla o rok a čtvrt mladší nežli matka, když ta se vdávala) – i potom v jejím životě představovali významnou dvojku. Matka jí chodila do bytu uklízet – rozuměj: všechno kritizovat a přerovnávat věci –, měla milion názorů na výchovu Martínka (Šárka i „ten její“, podle ní, chovali dítě na příliš volném řetězu) a Šárku a „toho jejího“ znovu a znovu vinila z toho, že jí dočista zničili mládí a ona se v sedmatřiceti (!!!) stala babičkou.

Šárku by nikdy nenapadlo, že by se matka s otcem mohli z jejího života jen tak vytrazit, beze všeho si zmizet, a přece to pár let nato udělali.

Ve vzpomínkách Šárčina máma voněla po džemu. Borůvkovém anebo jahodovém, taková přeslazená vůně (matka nebyla z generace, která by na cukru šetřila), ale úžasně příjemná, chutná vůně jejího dětství. Když k nim, už vdaná, chodila na návštěvy, voněla matka jinak. Divně. Vnitřkem toho půldomku, kde Šárka vyrostla, a přece jí teď ten pach byl cizí. Nepříjemný. Vzbuzoval odbojné nálady, které jí v dětství málokdy přepadaly. Ještě pořád chodila matce pomáhat se zavařováním (mladší Mářa to odnesla mnohem víc), ale něco se přervalo, jakýsi provázek nebo stužka nebo pentle do vlasů anebo snad poutko, na kterém

celé její dětství viselo, prostě se to opotřebovalo, látka, ze které to bylo vyrobené, se rozpárala – poutko ještě chvíli jakžtakž drželo a havelok jménem Šárčino dětství na něj bylo třeba věšet obzvláště opatrně... no a pak prasklo. Utrhlo se. Matka přestala vonět po zavařených borůvkách a začala páchnout takovým divným, jaksi cizím pachem. Ztrácela nad Šárkou absolutní moc.

Ale ať to bylo jakkoli, Šárčinu pupeční šňůru definitivně přestříhla až ta událost, která jí přerušila míchu.

Ségra.

Ségra byla pojmenovaná po mámě, bylo s podivem, že si rodiče jméno Marie nechali až pro druhé dítě. Přitom prý vážně uvažovali o tom, že by Šárka mohla být Václava – otec měl v rodině václavovskou dynastii, on sám byl už čtvrtý v řadě. Tehdy ještě nebyl tak zpodpantoflený, říkala si Šárka, tak by to máma určitě povolila. Jediné, co ji před Václavou zachránilo, bylo její ženství, nebo teda holčičkovství. Václava by dynastii Václavů stejně nezachránila, a tak ji nechali vyhynout po přeslici. Šárce se její jméno líbilo. Mařence už míň – od dětství těžce snášela všechno, co ji spojovalo s matkou: jméno, světle oříškové kudrny, chrpově modrá barva očí. Jakmile na to měla, kupovala si uhlově černou barvu na vlasy a tu používala i na obočí, až se jí otec poškleboval, že vypadá jak Brežněv.

„A co?“ odsekla Mařenka. Lepší vypadat jak Brežněv než jak matka! Tuhle větu nikdy nahlas nevyřkla, ale vykřikovala ji do světa celým svým počínáním. Pořád si plánovala, že uteče, že v tomhle domě prostě nevydrží, že to tu nenávidí, že radši bude spát pod mostem. Šárka, o rok a čtvrt starší a o dvě putýnky moudřejší (jak to aspoň říkávala

babička z Vyhlídky, tátova máma, teda jen do doby, než se musela vdávat), se ségrou soucítila, i když nechápala, o čem to mluví, proč tu nemůže vydržet. Rodiče je přece netýrali. Každý den měli na stole teplé jídlo, každý týden se u nich převlékaly peřiny, pralo se povlečení a ručníky. Dvakrát týdně měly teplou vodu a mohly se vykoupat. Pravda, bývalo tu dusno. Máma měla odjakživa velmi přesné představy, jak se mají věci dělat, a taky – což bylo horší – jak se věci dělat nemají. Tenhle svůj způsob děláním a neděláním věcí očekávala i od svých dcer. Těžko říct, jak se to měly naučit, snad považovala za samozřejmé, že se o to postará genetika. Genetika zajistí, že dokážou už v pěti, šesti letech ustlat rodičovskou postel jak podle pravítka, přestože byla matrace na jedné straně prosezená a prostěradlo se pořád krčilo. Genetika se postará o to, že se „její děvčátka“ naučí vařit, prát, uklízet, starat se o domácnost – a to ne „jen tak nějak“, ale SPRÁVNĚ, podle jejích pravidel. A tak k Šárčiny vzpomínkám patřilo třeba to žehlicí prkno se stříbrně květovaným povlakem, šíleně vysoké žehlicí prkno, a ona u něho stojí na špičkách, je jí tak šest anebo možná sedm a ve výši nosu žehlí ručníky napařovací žehličkou, mámiinou chloubou. Tahá žehličku vši silou sem a tam, žehlička je těžká, Šárku bolí ruka a ta bolest jí vystřeluje až k boku, ale nestěžuje si, ví, že by byl malér. A když ručníky, celé vonavé a chundelaté, provoněné čistotou, poskládá na čtvrtky, pečlivě přiloží rohy k rohům, přehne je v půlce (musí se u toho natáhnout na špičky a držet ruce od sebe, jak jen to jde), pak rukou uhladí přehyb, jednou, pak ještě jednou, až leží vyrovnané v komínkách...

... příběhne máma, zatváří se, zastaví se s rukou ve vzduchu, jako by Šárce chtěla nafackovat, ale potom jí to přišlo jako zbytečná námaha, zafuní „To je ohavné!“, načež

s jakousi vzteklou trpělivostí bere z komínku jeden ručník po druhém, roztřepává ho, pak ho pokládá na žehlicí prkno a skládá na třetiny. Ve tříčtvrtečním valčíkovém rytmu, který slyší pouze ona sama a Šárka ho pozná jen podle pohybů, je jeden po druhém

PŘE-KLÁ-DÁ

Na

TŘE-TI-NY.

„VI-DÍŠ-TO?“ říká jí. „Tak-hle-je pře-lo-žíš na-tře-ti ny-tak-se sklá-da-jí ruč-ní-ky.“

Šárka nikdy nepochopila, proč je nutné ručníky skládat na třetiny. Mohla za to šířka police, kam je pak máma ukládala? (Ale do té by se snad vešly stejně dobře i přeložené na čtvrtky.) Nebo se to dělalo proto, že bylo jednodušší je pak vytáhnout? Anebo za touhle zvyklostí, touhle životní nutností, touhle podmínkou sine qua non, byl nějaký tajemný magický rituál, kouzla a čáry, které pro Šárku v jejích šesti nebo sedmi letech byly skutečné a vlastně ani ne nepochopitelné, jen dosud nepoznané, neobjevené. V šesti letech je každý šamanem. Obvykle neúspěšným. Šárka zjistila, že prostě neumí přeložit ručník na třetiny. Tenhle rituál nezvládla a cítila se méněcenná. Máma na to měla grif: šup-šup-šup a uhladit dlaní (nebo teda uhladit - spíš ručníku tak trochu nafackovat), pracovala jako přesně nastavený stroj, který nemusí odhadovat, kolik z ručníku je třetina. To Šárka nezvládla. Možná to bylo proto, že ve škole ještě neměli zlomky. Možná máma skutečně měla čarodějnou moc. Šárka se své mámy tak trochu bála, nepamatovala se na dobu, kdy by necítila mírnou úzkost a obavy pokaždé, když ji slyšela vcházet do místnosti. Dusno ovšem bylo součástí jejího života, co pamatovala, a tak ji ani nenapadlo, že by to jinde, v jiných rodinách, s jinou matkou a jiným

rozložením sil mohlo být jinak. To Máňa, i když byla mladší, dřív vycítila, že možná něco není tak docela v pořádku, každopádně se bránila ze všech sil, od škrabopisně psaných a křivě nalepených vinět na zavařenině, přes modročerné havraní vlasy a brežněvovské obočí až k vegetariánství (to ji brzo přešlo) a nenávisti k cigaretám. Pro oba rodiče byla pečínka vrcholem kulinářství a oba rodiče kouřili. To Šárka, ta se podrobovala, ani jí to nepřišlo, neměla v sobě rebelský gen jako Mařenka. Dokonce i kouřit se poslušně naučila, a protože se to rodičům nelíbilo, skrývala to až do šestnácti.

Rebelka Mařenka si už od jedenácti plánovala, že, jakmile jen trochu dospěje, uteče od rodiny a bude se radši živit „všelijak“ (pronášela opakovaně dětským hláskem a s očima navrch hlavy), než aby tohle buržoazní peklo dál snášela. Šárka si žádný únik neplánovala, velký svět tam venku ji víc děsil, než lákal, a doma to měla pohodlné, stačilo ručníky překládat na třetiny.

Nakonec to ale byla Šárka, kdo odešel z domu, ještě jí nebylo osmnáct. A Máňa zůstala u rodičů do šestadvaceti, dalších devět let. Pak taky utekla, docela jinak. (A možná vynalézavěji.)

Kdesi se dočetla – teď když měla na čtení fůru času, že dvě děvčata v rodině, ještě navíc povahově tak odlišná, jako byly ony, to nedělává dobrotu. Obvyčně se nemívají rády. Přetahují se o lásku mámy, soupeří o lásku tatínka... a to jim leckdy vydrží až do dospělosti, nikdy k sobě cestu nenajdou.

Ještě že jsme to tenkrát nevěděly, říkala si teď, protože jsme vždycky držely při sobě, my dvě. Byly jsme nerozlučné. A buď byla Máňa mimořádně vyspělá, anebo já opožděná ve vývoji, protože jsem nikdy, nikdy neměla pocit, že já jsem ta starší, že já jsem ta moudřejší.

Šárka měla z dětství vzpomínky dvojího druhu: ty příjemné – v těch vždycky byla Mára, a ty méně příjemné, v těch nikdy nebyla. Jak je to možné, to Šárka nevěděla: vždyť třeba při extempore se žehličkou a skládáním ručníků (jedna ze Šárčiných nejvzlezlejších vzpomínek) musela Mára taky někde být – možná se na Šárku pošklebovala ze dveří, šťastná, že protentokrát unikla, třeba proto, že byla menší a na žehlicí prkno by nedosáhla. Jo, nejspíš se jí Mára pošklebovala a Šárka na ni byla našťvaná – a pak to vytěsnila. Potřebovala se z dětství pamatovat aspoň na jednu osobu, jediného člověka, kterého mohla mít ráda beze strachu.

Zdálo se jí to jen, anebo je máma někdy schválně držela od sebe? Poslala Máňu do kuchyně, aby vylezla na štokrle a myla nádobí (činnost, kterou Mára z duše nenáviděla, z té špinavé mydlinkové vody se zbytky jídla se jí dělalo zle, a tak ji máma „cvičila“, protože jednou přece bude muset umývat nádobí každý den, tak nesmí být tak cimprlich, to by ji nikdo nechtěl). A je možné, že Šárku, která nádobí myla ráda, ráchání rukou v teplé vodě jí bylo příjemné, máma schválně posílala do obýváku luxovat, protože věděla, že jí z hučení vysavače zaléhá v uších a ještě půl hodiny ji potom brní hlava? Ať už to bylo, jak chce, pokud je máma chtěla rozeštvat, Šárka s Mařenkou se pak hned zase sčuchly, držely se za ruce, skákaly nahoru a dolů („Ne! Ne na pelesti! Na pelesti ne! Vždyť ji, holky, zničíte!“), tak aspoň na podlaze), pořvávaly

ŠÁRÍ-MÁRÍ
PODKO-ČÁRY
ŠÁRÍ-MÁRÍ
FUK!!!

Nevěděly, co to znamená, ale tu písničku milovaly. Matka se na ně dívala úkosem, ale táta se smál: „Máňo, to by tě nenapadlo, že se těm našim cáčorkám svý jména povede zrýmovat, co?“

V některých obdobích byla máma vážně docela divná a jednala s holkama přísně a odměřeně, trestala je za prohřešky, kterých si jindy vůbec nevšimla, ale jinak jako by koukala skrz ně, jako by byly průhledné, ale o to víc doma překážely.

Nejdřív to brala jako normu: máminy nálady nedovedla předvídat, natož ovlivnit, na to byla příliš nepatrná a zanedbatelná, musela je ustát.

Když byla malá, dívala se na to jako šaman. Máma byla vrtošivý bůh – s jeho náladami se jistě dalo něco dělat, určitě nebyl imunní vůči skutečným kouzlům skutečného šamana, ale ona to nedovedla. Hluboce prožívala, jak to neumí, co všechno nezná. Pocit, na který se z dětství nejlíp pamatovala: pocit, že tyhle dveře by šly otevřít – a tyhle taky... jen ona je příliš hloupá, protože od nich nemá klíč. Po celé dětství měla dojem, že všechno SKORO zvládá, že všechno SKORO dovede... že všechno dělá SKORO správně, a přece se někde vyskytla chybička, ona netuší, kde asi – a ta chybička docela stačila na to, aby se všechno zhroutilo. Začalo to našťvanou mámou – a pak to v té nebo oné podobě pokračovalo po celý život, až do doby, kdy... (ale na to teď nebude myslet, teď si povídá o dětství). Každopádně celý její život byl ve znamení takového SKORO. Nikdy si na to nezvykla. A pak – pak, když přišlo to druhé, to NÁDHERNÉ potom, tohle SKORO najednou přestalo existovat. Na chvíli... teda (SKORO) napořád, vlastně.

Zprvu Šárka máminy nálady brala jako nutné zlo, cosi, čemu při nejlepší vůli nezabrání, přestože mívala pocit, že

to SKORO dokáže, že klíč k máminým náladám je na dosah, jen ho sebrat a zastrčit do těch správných dveří... Dlouho to nefungovalo a tenhle pocit frustrace, téhle podivné SKORObezpečnosti, to bylo možná přesně to, čemu Mařenka říkala „dusno“. Ale...

... potom si tahle těžká, složitá období mámina náhodného vzteku začala dávat dohromady s tatínkem: v těchhle obdobích byl divný. Pořád to šlo – totiž zaběhnout si k němu pro objetí a takové to nádherné kolečko, flíček vonící tátovou cigaretou, které jí zůstalo na tváři po jeho puse, neviditelné, nenahmatatelné, ale o to magičtější, ochranné. Ale jinak byl divný. Mluvil tak nějak zbytečně nahlas, podivně srdečně, ale od srdce to nešlo. Rozdával holkám dárky, i když nebyly Vánoce, ani neměly narozeniny. Byl na ně strašně miloučký – a na mámu taky, i té se pokoušel pořád něco dávat, ale ona to nechtěla, nemluvila s ním.

I když doma byl, byl s nimi jen tak napůl. Možná jen na čtvrtinu... Míval u toho skvělou náladu, ale tu jako by skrýval, a když měli s mámou tichou domácnost (tu mívali v těchhle obdobích často), jako by se nutil do smutku, do špatné nálady, do chandry, ale nešlo mu to. Bylo to divné, fakt: táta skrýval svou dobrou náladu – a zdálo se, že jen proto, aby pak v těch svých příliš hlasitých, jaksi nicneříkajících větách, které pronášel jen tak, bez souvislosti, mohl dobrou náladu špatně hrát. Byl vážně divný.

Táta skrýval dobrou náladu, ale nešlo mu to – zdroj jeho veselí, jeho radosti – ano, radosti! – jako by byl někde jinde, daleko, a on ho takhle z domova (od dětí, od manželky) nedokázal vypnout, ale pokoušel se předstírat, že to dokáže.

Zářil takovým tlumeným jasem, jako by tu svou energii bral přímo ze slunce.

Ne, tenkrát tomu nepřišla na kloub, pochopila jen, že máma mívá své blbé nálady a že to nějak souvisí s tátou.

Teprve když už byla dospělá a znala léčivou sílu sexu, pochopila, že táta nečerpal energii z nějaké vzdálené hvězdy: čerpal ji ze svých malých sluníček. Ze svých malých sluníček, co je měl v Plzni a v Chebu a dokonce – jednou – hned tady, v městečku, ne snad v sousedním baráku, ale za dvěma rohy.

Ano, bylo to až v době, kdy znala léčivou sílu sexu, když tohle pochopila, a tak tátovi ani nevyčítala ty jeho zálety. Táta byl skvělý táta, jeden z nejlepších, jaké si dovedla představit, vážně je miloval a byla s ním i sranda, a když bylo nejhůř, chránil je před mámou. Snad všechno v životě dělal tak trochu pro ně. Holil se, aby je nepoškrábal, když se k němu chtěly přitulit. Jedl, aby měl sílu je zdvíhat. Mámu si vzal jen kvůli nim! Chodil kvůli nim do práce, brodil se bahnem na stavbách, bratříčkoval se s dělnasy, kteří mu neseděli (Šárčin táta byl vždycky trošičku – trošilinku – snob, v tom jediném si rozuměli s matkou), řval do telefonu na dodavatele, našťvaně smolil výkazy, na které neměl hlavu ani náladu. Vstoupil kvůli nim do partaje! Jo, to udělal, a udělal to jenom proto, aby svým holčičkám zajistil lepší život.

... a potom, když přišla sametovka, najednou nevěděl, jak dál, ještě mu nebylo čtyřicet, ale připadal si starý, udřený, neschopný vyběhat si papíry na podnikání, založit si vlastní firmu (on! Který dokázal hotové zázraky v dobách, kdy ještě nic nebylo k mání, kdy nad sebou měl milion příživníků, kteří mu diktovali, co má dělat, jak si má počínat, co smí a nesmí, kteří ho kontrolovali, kteří mu házeli klacky pod nohy, kteří ho podráždili na každém kroku) – jejich statečný, bohatýrský táta se smotal do kuličky, zavinul se jak

sviňka, když do ní cvrnknete... a už se nikdy nerozbalil. Šárka byla přesvědčená, že za to může ona, ne revoluce. Byla už skoro rok z domu a Máňa, ta tam sice bydlela, ale byla už ve všem soběstačná. Při každé příležitosti, možné i nemožné, dávala rodičům najevo, jak je nepotřebuje, jak na všechno stačí sama, jak si se životem sama poradí... jen na ten vlastní byt zatím neměla. Táta se skoro dvacet let pro holky obětoval – pro svoje holčičky, mezi které určitě nepočítal mámu. Vydržel to neurčité dusno, které kolem sebe máma šířila. Ustál to věčné zavařování. Zařídil, aby se matka nedostala do maléru jen proto, že občas prodala pár marmelád. Zatahal za nitky, na které dosáhl, protože byl koneckonců v partaji. Dokonce ani na vzdálené stavby neodjížděl. Chtěl tu být pro své holčičky.

Ale přece jen byl jenom člověk. A protože doma bylo, takříkajíc, věčně pod mrakem, hledal si svoje sluníčka, takové nevzdálené hvězdičky, které mu pomáhaly. Žádná z nich nevydržela dlouho, to bylo Šárce teď dost jasné: táta nebyl hajzl a nebyl podrazák, a tak určitě žádné nic nesliboval. Jenže o to víc jich bylo. Sotva jedno zapadlo, už se za obzorem vynořovalo jiné. A – to si Šárka všimla – chlapi, kteří něco vytvářejí, něco umějí, kteří dovedou pracovat hlavou i rukama, chlapi-stavaři jako její táta, ti mívají u ženských úspěchy. Taky mívají kam si je odvést: do buňky na stavbě, co slouží za kancelář, do svého montovaného dočasného útulku, kde je to cítit rozrochnanou hlínou a chlapským potem a vlhkým cementem (ten Šárce vždycky voněl vzrušením), zkrátka novou výstavbou, něčím, co roste, co se buduje – a protože byl táta stavbyvedoucí, tak taky tím podivně vzrušujícím prachem, jaký se dovede usadit jen na technických výkresech. Ale táta se nikdy nezdržel v práci příliš dlouho, Šárka nepamatovala,

že by kdy zůstával přes noc mimo domov, jeho sluníčka, to byly denní hvězdy – a každá vždycky brzo zapadla.

Jestli Šárka v dětství někoho milovala – teda kromě Mařenky, ale to se rozumí samo sebou, byl to táta. Nejdřív byl jen taková velká hřejivá bytost, která s sebou do půldomku vnášela nádhernou, domácí-erotickou, nakouřenou vůni. Byla to vůně chlapa-stavaře, co mu propůjčovala vlastnosti pilíře, pevného sloupu, o který se vždycky mohla opřít kterákoli z jeho dcer, a která z něj taky dělala záletníka: roztěkaného podivína, který byl doma pořád pod pantoflem, a tak si potvrzení své mužnosti hledal docela jinde.

Šárka tátu prostě milovala. Když byla malá, toužila být jako on, a když povyrostla, ještě pořád ji to nepřešlo. Strašně chtěla být jako on – takový hrdý, něžný sloup z portlandského betonu (nebo tak něco). Nikdy ji nenapadlo, že je táta ohebný i v tom nedobrému slova smyslu, že se umí pokrivit. Jestli se jí někdy přece jen zazdalo, že je v rodině něco v nepořádku, mohl za to on. Stačilo vyjít s tátou z domu, pryč – a to divné dusno se vytratilo. Párkrát je vzal s sebou na stavbu, když byly ještě malé, nechal je čichat tu chlapskou-stavařskou vůni, co ji ještě neuměla pojmenovat, a chlubil se svými holčičkami. Šárka měla někde na dně toho kufru, kam si každý odkládá své dětství, když z něj odroste, schovanou jednu fotku. Je jim na ní tak čtyři pět, táta je drží, pod každou paží má jednu, a tváří se, že jsou lehoučké, že je uzvedne jako nic. A přitom jim bylo čtyři a pět – jejich kombinovaná váha, včetně zimního oblečení, musela být přes padesát kilo, víc než velký pytel cementu! Zdvíhá je do vzduchu a vítězně se šklebí: koukněte, co si tu nesu. Je zima, Mára se Šárkou mají na hlavičkách naražené kulichy, táta je prostovlasý, nikdy nenosí čepici, a všechno kolem je holé: zimně holé, ale taky zbavené vší vegetace,

půda je obnažená, tohle je stavební parcela. Ne jedna z těch větších, s jeřábem, nákladáky, obrovskými kupami zeminy či čeho, vyhrězlých střev země, která se přetváří v cosi jiného, a skrumáží obytných buněk, co mají sloužit jako kanceláře a sklady, ale chlapi v nich načerno přespávají, aby to stavbyvedoucí „nevěděl“. Tohle byla jedna z těch menších – snad budoucí mateřská školka (že by? Prý jich táta několik postavil.), snad rozestavěný dům nějakého potentáta (těch táta taky pár postavil, jen na to nikdy nebyl tak pyšný). Šárka se vždycky toužila táty zeptat, co to bylo za stavbu, kde přesně a kdy – ale než se k tomu dostala, zpřetrhaly se ty neviditelné kouzelné nitky, o kterých každé dítě slepě věří, že ho budou navždy poutat k rodičům, a ony přitom, světe div se, přestanou existovat, prostě se rozplynou.

A potom už se zeptat nedovedla. Stejně by nejspíš řekl, že už se nepamatuje.

Chtěla se tátovi podobat – úplně ve všem. Chtěla být něžná, ale chlapácká, chtěla být ten pevný, ale hladký sloup, o který se lidi, které miluje, budou kdykoli moct opřít. Přála si chodit v zablácených holinkách a chlapácky se bavit se zedníky, otevřít si s nima, hned ráno v šest, první desítku v hnědé láhvi, otevřít tu láhev s úžasným grifem hranou zapalovače (ten trik se později naučila, tak dlouho to trénovala v hospodě, až byla stejně dobrá jako táta), chlapsky zamrkat, protože ona je stavbyvedoucí a ví, že chlastat se tu nesmí, ví, že riskuje, ale svým chlapům přece věří, přihnout si s nima, i když se to nesmí, protože tohle jsou ZEDNÍCI, motory o třech stech koňských silách, do kterých se místo benzínu musí přilévat pivo. A občas rum.

A přes máminy řeči a tátovy – polichocené – pokusy jí to rozmluvit šla na stavařinu, strávila tam čtyři roky mezi

samýma klukama, jako jedna ze dvou holek ve třídě, ta výrazně hezčí, obletovaná spolužáky, nenáviděná dvěma učami a jednou vychovatelkou a hýčkaná všemi ostatními. Jo, jasně, taky ta šeredná zaprděná kráva, co ji měla za spolužačku, ji nenáviděla, ale všichni ostatní ji hýčkali. A i když ji to už v půlce prváku přestalo bavit – praktická cvičení v oboru dílny spočívala v tom, že vždycky jeden týden pod dohledem vedoucího dílen přenášeli prkna z jednoho rohu dvora na druhý, a další týden je vláčeli zase z druhého do prvního –, na škole vydržela. A už vdaná, s tenkým prstýnkem a tlustým bříškem, složila maturitu s vyznamenáním.

Ano, toužila být stavař jako táta, co nejvíc se mu podobat. Byla ostatně skutečně spíš po něm: ta hromada kaštanových vlasů tuhých jak žíně a rovných jak hřebíky, čokoládové oči, ve kterých byste se utopili, a její – na holku – nezvyklá výška (měla celých 178 centimetrů, v učňáku se tyčila i nad kluky) – to všechno bylo po něm. Byla na to pyšná.

Ano, ona sama se tátovi moc chtěla podobat. Chtěla dělat to, co on. Chtěla být jako on. Myslet jako on. Táta si těchhle jejích snah nemohl nevšimnout a naoko bručel, ale tajně mu to lichotilo... teda ne tak moc tajně, aby to nepoznala i máma.

Ale fakt, že se narodila jako ženská, tohle napodobování značně ztěžovalo. Pomalu přicházela na to, že NEMŮŽE všechno, co může chlap. Naštěstí, než jí to stačilo skutečně dojít a pořádně ji nasrat, měla Martínka – a na dva, tři, skoro čtyři roky všechno ostatní na světě ztratilo lesk.

A ano, ona sama by se svému tátovi moc ráda podobala, i když se jí to nedařilo ve všem. Ale JEJÍ CHLAP, její manžel, její životní druh a otec jejích dětí, ten se tátovi podobat nesměl ani náhodou. Záletník, muž dvou tváří, chlap doma

tak zkrocený a zpodpantoflený, že si musí svou mužnost ověřovat jinde, takového by Šárka nechtěla. Takovým se vyhýbala obloukem, nesnášela je, prstem by se jich nedotkla. Její chlap nesměl (ani náhodou!) být jako její táta.

Ale, jak už to bývá, neubránila se.

Přesně takového si totiž vzala.

4 / Viliam

Jmenoval se Viliam. Máma mu říkala Willi, úplně v tom slově bylo slyšet německé W – jeho máma si zakládala na tom, že jsou Němci. „Ještě jsem ho nosila pod srdcem – tady,“ vykládala Šárce znovu a znovu a pleskala se do zabydleného břicha pod květovanými dederonovými šaty příšerného střihu, které nosila v zimě v létě a ve kterých její pohodlně rozkydlá figura vypadala ještě rozkydlejší. „Ještě jsem ho nosila tady pod srdcem a už jsem věděla, že se bude jmenovat Wilhelm.“

V rodném listu (kterému Viliamova máma zarytě říkala „křestní list“) to samozřejmě mít nesměl. Úřednice jí tenkrát vysvětlila, nijak zvlášť mile, že „Wilhelm“ není české jméno a dítě jako československý občan národnosti české takové jméno mít nemůže. Williho máma vysvětlovala, že Willi má německou národnost – ona je Němka a otec je taky Němec. Jenomže měla smůlu: v její občanské knížce stálo „národnost: česká“... a tatínka Willi nikdy nepoznal a nepoznala by ho už nejspíš ani jeho máma: Willi byl synem pražského jara a hlavně následujícího léta, kdy se hranice otevřely a ona najednou směla vycestovat do západního

Německa. Willi byl Němec na sto procent: urostlý, ramanatý, blond, s dokonalým nosem a ostrě řezanou bradou, navíc obdařený pracovitostí a pevnou vůlí, která se projevila už v předškolním věku. V jeho rodném listu – a taky v občance, kterou mu s velkou pompou předali zhruba rok předtím, než se s ním Šárka seznámila, stálo ale „Viliam Kirchner“ a „národnost: česká“. Williho máma na to nepřestala žehrat – nikdy svým rodičům neodpustila, že ji při odsunu nechali v Sudetech. Mysleli to dobře, věděla teď – byli přesvědčení, že dítěti bude líp u místních chalupníků, u Čechů, které znala od malička, než v nejistotě v lágrech bůhvíkde. Ale Trudi jim to nikdy neodpustila. Ani ztrátu svého jména ne. Měla mít v německém (západoněmeckém!) průkazu „Staatsangehörigkeit: deutsch“ a jméno Gertrude, místo toho měla v české občance „národnost: česká“ a jméno Tereza. Nějakým zázrakem jí zbylo jméno Kirchner, i když k němu bez cavyků přidělali to příšerné -ová.

Viliam – teda Vilda, jak mu říkala Šárka, si ze ztráty národnosti nic nedělal. Naopak: docela ho bavilo, že má v občance slovenské jméno, přestože, kam až matčina paměť sahala, neměla rodina se Slovenskem vůbec nic společného, říkal tomu matení nepřítel a jen byl hrdý na to, že ho jeho skvělá němčina vyděluje z řad průměrných občanů a dává mu punc světoběžníka, přestože zatím v životě vůbec nikde nebyl.

Vildova máma – „Klidně mi říkej Trudi!“ – Šárku zvláštním způsobem fascinovala. Snad proto, že tvořila protipól ke spořádané (aspoň na povrchu), pořádkumilovné a nepochybně cílevědomé dvojici matka-táta. Vildova máma nikam nechodila – „Svý jsem si odcestovala,“ říkala vždycky a chlípně u toho mrkala na Vildu, jako by v tomhle soukromém spiknutí byl s ní. Nijak se netajila tím, že je její

syn plodem jednonoční známosti a přímo EXPORTNÍHO pomilování, tak skvělého, že se něčím podobným může chlubit málokteré dítě. Naznačovala beze slov, že z TAKOVÉHO pomilování se rodí bohové a, upřímně řečeno, pro svou matku byl Willi takový soukromý bůh.

V době, kdy si ji Vilda přivedl domů (trvalo dlouho, než se odhodlal, chodili spolu přes půl roku), už Trudi celým svým životem dávala najevo, že jí všichni můžou obřadně políbit šos. Bydleli s Willim v Chebu, v bytě čtvrté kategorie, v jediné místnosti v zatuchlém suterénu. Jediné okno měli v úrovni chodníku (původně dlážděného pěknými kostkami, pak spoustu let bahnitého, teď zalitého asfaltem) a měli na něm mříž, ale ne ledajakou. Tahle mříž byla vodorovná, zabudovaná do chodníku, byl to takový dýchací otvor, průduch, žábry – a Willi, když byl malý, měl skvělou zábavu: mohl stát v „obýváku“ (ložnici/kuchyni/večeřadle) a se zakloněnou hlavou se koukat chodcům na boty. Mříží v chodníku občas propadl obal od čokolády, růžový chuchvalec žvýkačky značky Pedro, dřívko z nanuku nebo daleko horší věci.

Ale Williho máma, ani když z parapetu odstraňovala následky nepozornosti místních opilců, kteří si mříž notoricky pletli s kanálem nebo záchodovou mísou, Williho máma nikdy neztrácela dobrou náladu. Tenhle byt, to byl její hrad, měla na něj dekret od ópébéhá, platila za něj snesitelných 44,- Kčs měsíčně a bylo jí v něm dobře. Šárka (a ostatně ani Vilda) nikdy nepochopili, odkud bere ten svůj věčný nabručený optimismus. Snad se cítila příjemně vzdálená všem lidem kolem sebe – snad se jim cítila nadřazená (občas se to Šárce zazdalo) a byla vděčná za každou skulinu, ve které může žít jinak než oni. Ostatně tenhle provlhlý byt, páchnoucí po plísni

a louhu, kterým Trudi několikrát týdně ošetřila všechny kouty, pro ni nejspíš sloužil jako potrhané filmové plátno, na které si mohla promítat záběry z bohatého života PŘEDTÍM. Williho máma už léta – možná od jeho zplazení – žila ve svém bohatém životě PŘEDTÍM, jinou ji Vilda neznal. Když byli sami, její vzpomínky se roztrhaly na monology – jeho máma mluvila napůl sama k sobě, z šerého dávnověku vytahovala obrazy bez ladu a skladu a monotónním, a přece vzrušeným hlasem, jako by recitovala ze starých náboženských textů, mu vykreslovala změt obrazů, kterou ona zřejmě před sebou viděla jasně a které by podle ní měl jasně vidět i on. Každopádně požadovala, aby příkyvoval na správných místech, radoval se s ní, kde se měl radovat, a taky na správných místech dával najevo rozhořčení.

Mezi máminy nejčastější věty patřilo „Jó, to byly časy!“, „Takový to už nikdá nebude!“ a „Jó, dneska se takový věci už nestávají.“

Vildova máma se odstěhovala do vzpomínek a bylo jí tam dobře, nezajímalo ji, kde a jak bydlí. Ani jak vypadá. Když s Vildou začali chodit, bylo jeho mámě šesta- nebo sedmačtyřicet, byla jen o nějakých deset nebo dvanáct let starší než Šárčina a Mářina matka, ale vypadala... spíš jako babička. Umaštěné, prošedivělé, řídnoucí vlasy si v týlu stahovala do nepořádného uzlu, jištěného, ne zrovna solidně, staromódním hřebenem, na bradě vždycky měla několik dlouhých tuhých vousů (chlupy si vytrhávala, ale vždycky jich pár přehlédla) a oblékala se zásadně „na doma“ – do těch dvou nebo tří propínacích květovaných šatů z dederonu s půlkou knoflíků utrženou), přes které si, když jí byla zima, přetahovala dva, tři, čtyři svetry nepřilíš sladěné barvou ani vzorem. A do sámošky, která našťestí byla hned

za dvěma rohy, se šourala zásadně v papučích, které taky zažily lepší časy.

Ovšem dojem staré čarodějnice, vhodně doplněný černou bradavicí hned u nosu (maličkou, pravda, ale zato dvojitou) a brýlemi, které si spravovala leukoplastí, aby z obrouček nepadala skla, jaký vysílala směrem ke všem cizím, vymizel po pár hodinách, jakmile jste ji poznali důvěrněji.

Trudina naprostá lhostejnost vůči vlastní osobě i prostředí, ve kterém žila, nebyla příznakem nešťastné povahy, ale právě - a jako zázrakem - povahy šťastné. Trudi byla pořád v dobré náladě, snad trochu nabručená, ale evidentně spokojená se svým údělem. Jak pořád říkala, měla dvakrát v životě štěstí: měla Williho a přiklepli jí invalidní důchod na štítnici.

Skutečně musela být nemocná - opravdu měla pod bradou pořádný lalok (i když nebylo těžké ho přehlédnout pro její celkovou zpustlost), cpala do sebe prášky po hrstech a věčně musela chodit na krev, aby jí „naštelovali léky“. Šárka o nemocech nic nevěděla, nevěděla, jak má vypadat dlouhodobě nemocný člověk. Pro Šárčiny oči se Trudi nechovala jako nemocná, jen jako stará, životem zklamaná ženská, která hledá - a nachází - útěchu v tom, že na všechno kašle. Teprve časem si všimla, že Trudi, když myje podlahu, nezdvihne kýbl s vodou. Naplnila ho vždycky u kohoutku na chodbě - ale ne tak, jak by to udělal jiný: nezdvihla kýbl do výlevky. Místo toho hrníčkem přilávala do kýble vodu, až byl plný tak ze třetiny, a pak ho papučí dostrkala do bytu. Špinavou vodu stejným procesem lila do záchodu (taky na chodbě), trvalo to vždycky hrozně dlouho, bylo to takové pomalé a důkladné, a Šárka se divila, proč to Trudi takhle dělá (do domácích prací si nenechala zasahovat: „Ne, ne, ne! Nech to! Sedni si!“), až jí Vilda vysvětlil, že matka má

zakázáno zdvihat víc než tři kila, jinak by se jí vevnitř něco utrhlo. To taky vysvětlovalo, proč chodila tak často do sámošky a nikdy si nenesla víc než malou síťovku. Zřejmě ji čekání ve frontě neničilo tolik jako nošení nákladů.

Šárce se líbilo i to, že Williho jeho máma nenutí do studií, i když by na to měl hlavu. V prvním ročníku odešel z gymplu a šel se učit číšníkem. Trudi to přešla pokrčením ramen – Šárka si nedovedla představit ten virvál, jaký by nastal u Kobzuchových, kdyby ona nechala školy. „To by mě naši nejspíš zabili,“ šeptala Vildovi. Tolik věcí mu mohla závidět. A tolik se od něj mohla učit.

Vilda byl od Šárky o dva roky starší (teda vlastně jen o půldruhého, teda vlastně jen o rok a tři měsíce), ale co všechno za tu dobu stihl! Ještě mu nebylo šestnáct, už si přivydělával v Aši v diskoklubu, uměl vyčistit trubky, narazit pивní sud a napumpovat ho, opřít se do pípy líp než pan vedoucí (s kterým si tykali a Vilda ho důvěrně oslovoval Míro), uměl natočit poctivý půllitr a taky uměl natočit... no... trošinku nepoctivý, tak, aby kunčofti nic nepoznali. (To obnášelo rozpoznat kunčofty, který je „bezpečný“ a který není.) Vilda se vyznal. Vedle Vildy si dovedla představit celý život – nebyl jen hezký (krásný! Stačilo se s ním ukázat na ulici a všechny holky omdlévaly závistí!), byl i spolehlivý, holka se o něj mohla opřít, Vilda dokázal vydělat a postarat se o ni.

Na to ji vlastně nacyhtal, na to, že vždycky měl dost peněz. Nikdy si nemyslela, že je na prachy, ale... kluci, kteří se mohli přetrhout, aby si jich všimla (jasně, vesměs to byli spolužáci, nevyčvalaní mladoši, o které by neměla zájem, ani kdyby na světě zbyli jen oni a tři gorily), ti kluci, co by ji nejradši přimáčkli někam do rohu a půl hodiny ji zuřivě oslintávali... tak z těch samých kluků, když mělo dojít na to,

pozvat dámu do baru nebo aspoň do cukrárny, zničehonic vypadlo: „Sakra! Zapomněl jsem doma peněženku!“ a „Pod radši támhle za vrata / do rohu / za dveře, pod, já znám bezvadný místo v parku.“

Už ji to nebavilo. Bylo to TAK trapný!

Vilda, ten ji hned vzal na večeri. Do dvojky. Úplně mužně pro ni objednal, díval se na číšníka jako na sobě rovnýho, beze všeho se zeptal, jestli je ten řízek libovej a z nešizenýho masa, protože jeho děvče nebude žvejkat kližky. V Šárce se to úplně zatetelilo, když ho slyšela říkat „moje děvče“, zaznamenala si do očí pohyb jeho rtů, když to říkal, ten malý namlouvací taneček: ještě se ji ani nepokusil políbit. On sám pil pivo – a kelner mu ho bez řeči přinesl, i když mu ještě nebylo ani šestnáct, ale Šárku nenutil, ať pije s ním. Teprve když ji vzal do diskoklubu, napila se i ona.

Byl první chlap, se kterým pila.

A potom první, se kterým...

Nebylo to správné, ještě jí nebylo patnáct, ale toho POCITU, když ji přimáčkl zády k zadní zdi toho svého diskoklubu, tam, kde to vonělo trávou a tajemnem a odkvétajícím bezem (ano, bylo to mezi orgiemi bezového květu a orgiemi bezinek), pošlapanou trávou, udusanou a uválenou trávou poházenou obaly od žvýkaček a Metro dezertu a ještě čímsi dalším, Šárka nechtěla vědět, čím... toho POCITU, když ji bez okolků položil vertikálně zády na tu zeď, nadhodil si ji v náručí, aby ji mohl připlácnout tam, kde se mu hodila (až vydechla, jak je silný, že ji uzvedne, vždyť měla přes šedesát kilo) – tak toho pocitu, který se jí zmocnil, když ji dusil polibkem, snad aby nekřičela, a dral se do ní, tiše a úporně, Viliam všechno dělal úporně, se zaťatými zuby – toho POCITU, který ji nadnášel, protože on ji zdvíhal levou rukou, pravou si rozepínal poklopec – toho POCITU se pak

už nikdy nechtěla vzdát, nadosmrti ne. I když to bolelo. Přijal do sebe ten výkřik anebo možná zasténání, co se z ní vydralo, ani nevěděla jak, přijal do sebe její dech, a když z ní pak zničehonic vyšel a pustil ji, sklouzla po zdi, sesula se jak pytel brambor do té rozvoněné uválené trávy u paty budovy a rozbřečela se, teda ne moc, jen pár slziček, a ne z bolesti, jen z toho prázdna, nenadálého prázdna v sobě – tam, kde nikdy předtím netušila, že nějaké prázdno má. Pachy se zahustily, útočily na ni, teď už to nebyly jen ty letní a příjemné: byl to pach Viliamova potu, ale ne jen z teď, i odpředtím, byl to pach všech rozvoněných večerů, kdy tu byl bez ní, tady, na tomhle místě, určitě. A smrděl stejně jako dneska: jako kluk, který už v patnácti je chlapem. Seděla na zemi mezi použitými šprckami a pošlapanou láskou nebo čím a myšlenky se jí obloukem vracely ke dvěma větám, který nedovedla nahlas vyslovit: „Tak tohle je to? To je divný!“ Nakonec se ale všechno propojilo s obloukem té páchnoucí šťávy života, kterou se neodvážil vystříknout do ní, prudce oddechoval a přitáhl ji k sobě, takže mu už zase seděla na klíně, už zas ji držel, objímal, nesl.

Tak o tenhle pocit už nikdy nechtěla přijít.

(A samozřejmě že se už nikdy nevrátil.)

5 / Než mu řekneš ANO

Rodiče Vildu vzali celkem klidně: netušili, že už TO dělají. Vlastně se jim Vilda docela líbil, věřte tomu, nebo ne, a ze stejných důvodů, z jakých se ze začátku líbil Šárce: dovedl vydělat prachy, uměl se o ženskou postarat. Když jí táhlo

na šestnáct, našla Šárka na polštáři diskrétní brožurku s názvem *Než mu řekneš ANO*. Zrovna se vrátila ze schůzky s Vildou (matka trvala na tom, že s ním smí chodit jen na „schůzky“, na „rande“ by ji nepustila). Prolistovala brožurku. Byla přesně o tom, co čekala. Padla na postel a otřásla se smíchem. „POZOR: I při praktikování přerušované soulože se mohou zbytky spermatu zachytit ve vnějších částech rodidel, odkud pak mohou proniknout do vagíny. (Poznámka: Spolehlivě se odstraní vymočením.)“ Vymočením. Šárka se málem počürala smíchy – rodidla! –, ale i tak trošičku zčervenala. Dělal to už nejmíň milionkrát, pokaždý venku, u zdi, v trávě, a když měli dost času, tak taky v takové opuštěné chatce za městem, kterou objevil Vilda, ale ta byla daleko, skoro hodinu pěšky. Dělal to už nejmíň milionkrát, ale pokaždé mlčky, beze slova, a Šárce pak pokaždé připadalo, že existují dva Vildové, že existují dvě Šárky: ti, co šukají jak králíci, ale nikdy si nepovídají, vlastně ani nemají o čem, skoro se neznají a jsou si cizí, a ti, co chodí do hospody, na disko, na návštěvu k Trudi nebo za rodiči. Dovedly se do sebe převtělovat, ale byly to dva oddělené páry, čtyři různí lidé. To je nejspíš zachraňovalo. Z celé rodiny jen Máří vytušila, že vztah mezi Šárkou a Vildou není tak dětský a nevinný, jak si všichni myslí. A teď pomohlo i tohle červenání: když ji máma zavolala prostírat k večeři, měla Šárka na tváři ruměnc a takový zvláště rozpačitý výraz. Nejspíš usoudili, že „to je od té knížky“, v čemž měli koneckonců pravdu. Taky se divně vrtěla a oni nejspíš usoudili, že i to bude z rozpaků. V tomhle se ale mylili: to jen Šárku pod sukní studily kalhotky, úplně promočené po šukání.

Když se v pokoji zhaslo a Mára chtěla vědět, „jaký to je“, Šárka se zajímavě přiznala, že „je to nádherný! Nedá

se bez toho žít,“ a pak se na ségru obořila: „Ale ty, ty máš ještě spoustu času!“ A v duchu se spokojeně šklebila: ona, Šárka, v Mariině věku už dobře věděla, „jaký to je“. Byla na sebe pyšná, že se jí to povedlo zjistit tak brzo, a nahlížela s despektem na ty ubožáky, kteří ještě v patnácti, ještě v šestnácti! netušili. A přece Máně v něčem zalhala: klidně by bez toho žít dovedla. Ten pocit, co zažila prvně (zmatek, bolest, lítost, jakési vystoupení ze sebe), ta hrdost smíšená se studem a bezmocí, se pak už nikdy neopakoval. Možná že to byl pocit z poprvé. Možná by to měla zkusit i... s jinýma, Vilda to přece dělal s jinýma, dávno předtím, než se seznámili. Jenomže tohle město byla díra, kde každý vidí každému do talíře. A do postele jakbysmet. Copak to nezná od táty? Z chlapů, s kterýma by o tom mohla uvažovat, už všichni věděli, že je Vildova. Balili ji jen totální outsideři, nablblí a oslizlí k tomu. A samozřejmě Vildův vedoucí, sám velký Míra, který si myslel, že všechny holky jsou na světě jen pro něj a že všichni chlapi z jeho podniku nemají nic lepšího na práci, než mu je aportovat do pelechu.

Zkrátka zůstalo u představ a snů. Když, víc než pět let nato – po svatbě, po sametovce, po Trudině epizodě, s třiapůlletým Martínkem na klíně, Šárka konečně pochopila, že ji Viliam podvádí, že je chlap jako její táta, byl pro ni pořád první a jediný. Reagovala možná poněkud přepjatě.

Část druhá
PŘITOM

6 / Něco je špatně

Jenomže v ní se vzbouřily všechny křivdy. Od uválené trávy u zadní zdi Vildova diskoklubu, kde musel opíchat nejmíň čtyři jiný, protože jak by jinak znal to místo, to jediné místo, kam není odnikud vidět, kde je to nejlepší. Jak jinak by věděl, jak na ni sáhnout, jak si ji nadhodit v náručí, o co jí opřít záda. Dodnes na zádech cítila tu zeď – a dodnes na té zdi zůstal otisk Šárčiných zad: neviditelný, samozřejmě, a nenahmatatelný, ani ten nejlepší detektiv by ho neobjevil, a přece absolutně a beze zbytku skutečný.

Teď na ni začaly útočit otisky zad všech holek, které o tu zeď opíral před ní: i ty tam přece zůstaly, setsakra skutečné. Dokud věřila, že budou s Viliamem nadosmrti, tolik ji to nebralo. Ale teď, když pochopila, že nebyla první ANI poslední, spiklo se tohle všechno proti ní. A v Šárce se vzbouřily všechny příležitosti, kterých nevyužila, všichni chlapi, kteří ji balili (a že ji v hospodě balil fakt každý), všechny závany neznámých vůní, všichni milenci, se kterými si nezačala, protože... protože nechtěla! Protože brala vážně manželský slib „dokud nás smrt nerozdělí“. Protože spolu měli Martínka. Protože...

Šárka sama nevěděla proč. Věděla jen, že něco je strašně, strašně špatně.

7 / Jednou zazvonil telefon

Nepřišla na to sama od sebe, nebyla podezíravá. Dvakrát třikrát jí Vilda oznámil, že „musel za matkou“, a ona se později dověděla, že u ní nebyl. Vždycky se z toho šikovně vyvlíknul: zdržel se v práci, auták měl poruchu, kámoš nutně potřeboval cosi zařídit, nemohl najít telefonní budku. Šárka mu to pokaždé uvěřila. Nikdy ji nenapadlo zavolat Vildovu šéfovi, zeptat se Vildy, který kámoš to byl, nebo se podívat, jak rychle se porucha na autě opravila a ani nemusel do servisu. Chtěla mu věřit. A proč by ho měla podezírat? Když ona je věrná Vilimu, jak by mohl on věrný nebýt?

Ale tyhle podivné incidenty v ní přece jen musely navrtat tu velkou, přeplněnou bečku důvěry, kterou vůči Vildovi pěstovala, protože když jednou odpoledne zazvonil telefon a neznámý hlas, takový úsečný, odhodlaný, chtěl vědět, jestli „To je paní Kirchnerová? Manželka pana Kirchnera?“, okamžitě se v ní všechno sevřelo strachem. Ne z toho, že by se něco mohlo stát jejímu Vildovi, jejímu Vildovi se přece nemůže nic stát. Hrůzou, že Vilda možná není její.

„Ano, to... jsem já,“ řekla. A vzpomněla si na tátu, jak se pokaždé do telefonu hlásil jako vzorný občan: příjmením a číslem volané stanice. Vilda byl přesvědčený, že tenhle zvyk zavedli soudruzi proto, aby se jim líp špiclovalo, a tak si Šárka zvykla říkat jen „Haló“. Beztak ji každý poznal po hlase.

Jen tahle dáma ne. Musela být aspoň o generaci starší, trochu afektovaná a bůhvíproč se na Šárku zlobila.

„Tady Bartáková,“ řekla stroze. „Volám vám, abych se... Ráda bych věděla, kdy se hodláte rozvést.“

Šárka ze sebe vydala jen neurčitý zvuk, těžko říct, co z něj se profiltrovalo kabelem. Hlas se na vteřinu odmlčel a pokračoval. „Protože Ilonka mi říká, že prý děláte problémy. Vilém by měl všechno vyřešené už dávno, ale vy že ne, vy jste se zasekla. To vám není stydno, takhle ho dusit? Takhle se ho držet jako... jako chobotnice! Vždyť už to mezi váma dávno neklape! Vždyť už si dávno nemáte co říct! Tak proč ho nechcete pustit? Aby si moh líp zařít život! Proč jste ta-“

V telefonu to zaškrundalo. Sametovka nesametovka, v telefonu pořád stejně škrundalo. Chvilku poslouchala jen statiku na drátě, ale netroufla si zavěsit. Pak se hlas ozval znovu, slabší a přehlušovaný škrundáním, ale i tak zřetelný.

„Tak co mi na to hodláte říct? Co? Moje Ilonka má taky právo na štěstí! Ne...“

Potom škrundání definitivně zvítězilo, Šárka ještě chvíli držela sluchátko u ucha a cítila ty zvuky, jak se jí probíjejí do hlavy. A pak konečně zavěsila. Martánek se jí opřel o stehno, jak teď seděla na podlaze v nepřírozené pozici, pod poličkou s telefonem, byl už tak velký, že měl oči ve výši jejích. „Má-mi! Ploč pláčeš?“

„Já nepláču, Marti,“ zalhala, tak jako všechny mámy. „Já jenom nevím, co mám dělat,“ dodala sama pro sebe. Měla teď z hlavy telefonní centrálu, doslova cítila, jak v ní klapou relátka a pokoušejí se zasunout do těch správných dírek, aby tohle všechno dávalo logiku. Byla asi porouchaná, ta její centrála. Potřebovala nejmíň sedm minut a sedmdesát Martových otázek, než se signály propojily: Vilda má

ženskou! A kvůli téhle ženské se chystá opustit ji, Martínka, byt, který si opatřili, celý život, který si naplánovali...

„Pod,“ řekla Martínkovi. „Pojedeme na výlet.“

„Jo! Jo!“

Bez říkání se začal obouvat. I zimní bundičku si donesl. Musela mu jen zavázat tkaničky – dnes se to povedlo až napotřetí. Prsty měla jak pařáty. Nepoužitelné, ochromené. Nasadila mu ještě čepičku (tu s bambulí, od babči z Vyhličky), připadalo jí, jako by mu ji sunula po hlavě dlouhými dřevěnými háky. Venku bylo pod nulou, nebylo pozdě, ale už houstla tma, a ve světle pouliční lucerny si všimla, že začal padat sníh. I tak mu nechala bundičku rozepnutou – Marta to ještě se zipem neuměl a její ruce si dnes netroufly na tenhle složitý úkol. Tak mu aspoň kolem krku omotala jednu ze svých šál: kupodivu neprotestoval, i když obyčejně šály nesnášel.

Nevěděla, kam přesně pojede. Hlas jí neráčil prozradit, kde si její manžel – náhle docela neznámý člověk, i když bohužel ne cizí – našel svou novou rodinu. Ale byla si dost jistá, že v okresním městě. Věděla, že tam musí. Teď hned. Jak tam Vildu najde, to netušila, ale tím se teď odmítla zabývat. Potřebovala ho vidět, potrebovala ho mít blízko sebe, dotýkat se ho, zmlátit ho pěstmi, aby přišel k rozumu, zulíbat ho, aby ji zase měl rád. Zdvihnout Martínka nad hlavu v napjatých pažích, aby měl oči ve výši jeho očí, třepat s ním a volat: „Tohle je tvoje dítě! Tohle! Vidíš ho? Vid', že ho nikdy neopustíš? Vid', že ne?“ Anebo se na něj pohrdlivě zadívat přes rameno, říct „Jdi si! My tě nepotřebujeme.“ A odvést si Martínka za ruku pryč. Neměla jasný plán. Jen věděla, že něco udělat musí.

8 / Zatáčka

Tu zatáčku už projížděla mockrát. Byla na cestě do Chebu a Vilda ji, když jeli v autě společně, nechával řídit skoro vždycky. Nejdřív aby se to naučila, a potom, aby se mohl napít. Vilda dlouho jezdil, kdy se mu zachtělo, ať byl v jakémkoli stavu. Dlouho si myslel, že má poldy v kapse, vždyť tady kolem všechny zná – a pokud mu přece jen dá dýchnout někdo cizí, má ho čím podmáznout. Jenže pak jednou na německé straně šeredně naboural do svodidel na té jejich pěkné silnici, vycouval, omrkl škodu, zaklel, uplivil si a jel dál, že plechy nechá vyklepat až v Aši. Celé šasí divně chrsťilo, ale toho si nevšímal, jen v duchu smlouval s Tondou, kolik mu za to dá. Jenže ho po pár kilákách čapli a nadýchal „über zwei Promille“. Byl z toho soud a Vilda tenkrát myslel, že se mu to snad jen zdá: napařili mu 1800 D-Mark, prý jako „výchovní prostředek“ (ano, slyšel dobře: als Erziehungsmassnahme). Trochu se tenkrát na sebe mrzel: kdyby nebyl mluvil bezvadně německy (tak skvěle, že ho od rodilého Němce nepoznali, jen zaboha nemohli přijít na to, odkud přesně je), byli by nad ním mávli rukou jako nad póvlem z Východu a spravilo by to sto márů. Fakt je, že ho to vychovalo. Man hat ihn erzogen. Pochlastával pořád (jak by jinak vydržel dělat kelnera v té snobské hospodě, kde na něj kunčofti luskali prsty a mysleli si, že za každý pětník tringeltu se musí desetkrát uklonit a za desetník padnout

na kolena?). Ale domluvil si s kamarádem, že budou jezdit společně: kámoš makal na stavbě ve stejný německý díře, jen o vesnici dál, a i když celé aranžmá nebylo ideální (jejich pracovní hodiny se až tak nekryly), problém se vyřešil. A auták zůstal ženě. Beztak už držkovala, jak to má bez autáku těžký.

Šárka se naučila řídit velmi dobře – vždyť i Vilda, její učitel, ji přestal peskovat a řídit za ni hubou! –, ale z téhle zatáčky, z té na ni šla hrůza. Zvlášť od doby, co u krajnice vyrostly plastické kytky a rozhořela se věčná (haha!) svíčka na hrobě jednoho mladýho blbečka na motorce, co neměl tolik chlastat. Šárka si na něj matně vzpomínala: chodil na základku o rok nad ní, jednou ji pozval na rande a stal se tak pro Šárku zdrojem údivu: jak si to moh dovolit, zkoušet to na ni? Byl malej, s beďarama a oči mu uhýbaly tak divně do strany. Vilda ho musel znát taky, i když tvrdil, že se nepamatuje. Tak tomuhle chlapci někdo vybudoval pomníček, přestože si to, kdybyste se jí na to zeptali, naprosto ničím nevysloužil. Pozoruhodná na něm byla jen jeho náhlá smrt.

Téhle zatáčky se Šárka vždycky maličko děsila. Myslela na ni už z dálky, když se k ní blížila, a někdy dokonce už když nasedala do auta. Hlavně pokud hodně přšelo anebo sněžilo jako dneska. Byla to levotočivá zatáčka, za malou terénní nerovností, ve svahu, kde se vůz rozjel rychleji, i když jste sundali nohu z plynu, takže jste zatoužili přibrzdit v okamžiku, kdy byste brzdit neměli. Měla rostoucí zakřivení – tak nějak tomu Vilda říkal – a bylo tím pádem potřeba neustále jemně otáčet volantem doleva, najít tu správnou rovnováhu rychlosti a úhlu, aby vás to nevyhodilo doprava, ani jste nepřejeli do protisměru. Tak nějak jí to Vilda říkal. Byl hrdý na své řídičské schopnosti a chlubil se, že on tuhle zrádnou zatáčku projede klidně sedmdesátkou. Šárce se

už při padesátce klepaly ruce na volantu a stahovala řiť. Obvykle zpomalila na čtyřicet a Vilda, trochu podnapilý (ale společensky, příjemně) to polohlasem komentoval: „Jo! Radši pomalu! Dyt' seš ženská!“

Šárka posadila Martu na zadní sedadlo a poručila mu, ať hezky sedí. Někdy se pokoušel vyškrábat nahoru a vézt se vestoje, aby viděl z okýnka, ale dnes byl hodný. Vilda jí říkal, že v Německu děti vozí ve speciální sedačce upoutané popruhy, prý je to bezpečnější. Ale kdo by na to měl? A stodvacítka ani neměla vzadu pásy. A tak Šárka vždycky Martu umravňovala a nutila ho klidně sedět. Dnes ji kupodivu poslechl. Vytrpěla z krabičky předposlední cigaretu a pokoušela se ji zapálit. Ruce ji zrazovaly, pořád se nemohla trefit do plamínku zapalovače. Konečně blaženě natáhla kouř. Byl navlhlý od sněhu a divně smrděl, ale uklidnila se.

Dnes na tu zákrutu nemyslela. Nemyslela na to, že sněží, a neposlechla si v rádiu zpravodajství o stavu silnic. Když se rádio rozeznělo – v okamžiku, kdy otočila klíčkem – vypnula ho. Marta si něco žvatlal pro sebe a Šárka v tu chvíli zatoužila vypnout i jeho. Škoda, že ho nemůže nechat doma samotného. Toužila být sama. Nerušena. Sama se sněhovými vločkami, které se bezhlese sypaly na auto a stěrače je taktak stačily rozhrnovat. Sama s bílou tmou. Sama se silnicí, neúprosně zapadající sněhem. Sama v bublině, potápěcí kapsli, v kterou se škodovka proměnila. Sama s pedálem plynu, který sešlápla k podlaze, a nezajímalo ji, že kola podkluzují. Motor se rozječel koňskými silami a Marta překvapeně zmlkl.

Znala tu silnici málem nazpaměť. Hlava jí po tom telefonátu odmítala myslet, ale ruce a nohy poslušně řadily, nechaly si volant klouzat mezi prsty – ten nejbezpečnější způsob projíždění zatáček, jak jí to učil Vilda. Jen dvakrát

třikrát se kola trochu sesmekla, na silnicích se místy tvořil led, přesně jak to hlásili ve zpravodajství o stavu silnic, které neposlouchala. Šárka to vždycky vyrovnala. Bravurně. Připadalo jí v té bílé samotě, že její auto, její srdce, její myšlenky, to všechno visí na provázku, na tenké zlaté stužce, která ji poutá k Viliamovi stejně jako snubní prstýnek („dokud nás smrt nerozdělí“), že ji ta stužka táhne do města, za ním, protože tam někde přece musí být. Ta stužka byla jako gumička, jako tětíva luku. A ona tenhle luk vší silou napínala.

A pak přišla ta zákruta.

9 / Autopilot

Šárka se na ni nepamatuje. Mokrát se potom pokoušela vybavit si, aspoň v obrysech, co se v tom okamžiku stalo. Teda: co se stalo, to bylo nabíledni, i když přesnou dráhu vozidla policajti nemohli změřit, protože stopy zapadaly sněhem. Co se stalo, to bylo nad slunce jasnější: nezvládla zatáčku (tak zněl oficiální žargon) a ve vysoké rychlosti sjela ze silnice. Ale jak to bylo dopodrobna, co přesně cítila, kdy jí došlo, že tohle je MALÉR, jestli klela, ječela, modlila se (nebo všechny tři věci naráz), jestli pootočila hlavu k Martínkovi a tiše se mu omluvila za všechno, co se teprve stane, ale teď už se proti tomu nedá dělat vůbec nic, na to se neumí rozpomenout. Pamatuje se jen, jak poručila Martínkovi, ať sedí klidně, a zapálila si cigaretu. Pak se rozjela na autopilot a v tomhle módu zůstala, dokud se auto neodlepilo od země.

10 / Peřiny

Cítla se výborně, i když trošku zmateně, jako po litačím snu. Ležela v peřinách s bílými povlaky, vyšíványými jejím monogramem: ŠK. Šárka Kobzuchová. Šárka Kirchnerová. (Když si brala Kirchnera, spráskla babička z Vyhlídky ruce: „To jsem ti, holčičko, mohla na výbavu vyšít monogram! Kdybych věděla, že budeš mít stejnej!“) Celý svět byl podivně, rozostřeně bílý, jen kus od postele viděla cosi červeného. Taky to mělo její monogram. ŠK. Š. K.? ŠKODA! Jaká? Čeho?, přemítala líně, uzemněná vši tou bělobou, až pak jí došlo, že Škoda je auto. Její auto. Její a Viliamovo. Rodinné auto Škoda 120, které Viliam už dlouho plánoval prodat a koupit audinu, jen se k tomu zatím nedostal. Teď ji ale bude muset urychleně koupit, protože přední sklo jejich stodvacítky je rozflákaný na hadry, rozsypaný v peřinách jako falešné drahokamy. Teda ony to nebudou peřiny, ne, peřiny to nebudou, bude to...

Šárka marně přemítala, co to asi bude, když uslyšela dětský hlásek. Mateřství ji koplo do hrudníku. Marta! CO JE S NÍM?

Nedovedla z těch peřin vstát, byly najednou takové mazlavé. Přední světla pořád svítla, osvětlovala všechno to divné kolem dvěma slunečně žlutými kužely, které všechno, co neosvítily, nořily do čím dál hustší tmy. A ona z těch peřin nemohla vstát. A tak se po loktech doplazila k autu.

Hověla si ve sněhu – vida, byl to sních – a říkala si, že možná nebudou muset shánět nové. Až na to přední sklo se zdálo v pořádku. Možná by se ještě rozjelo. To jen v ní jako by se něco porouchalo, nejspíš z toho šoku, pořád se nedovedla zvednout ze sněhu. S nadlidským úsilím natáhla ruku k zadním dveřím. V tom okamžiku se otevřely a praštily ji do hlavy. Naštěstí to vůbec nebolelo. Marta byl horký tmavý stín ve vši té tmavě bílé. Zdá se jí to jen, anebo světla potemněla? Běhal okolo a cosi si broukal, takové to dětské broukání, které vás zároveň naplňuje láskou a zároveň z něj bolí hlava. Byl bledý – asi tím divným, temně bílým světlem, co jí už nějakou chvíli vystřelovalo do hlavy, ale byl celý. Zdvihla ruce a ohmatávala ho. Nohy, ruce, hlavu, nos. I na břicho mu sáhla, jako by se toužila přesvědčit, že to skutečně je její chlapeček. Marta v jednom kuse drmolil, pípal jak vyděšený ptáček, a tak mu přitáhla šálu ke krčku. Proboha! Má rozepnutý kabátek, vždyť já jsem mu ho nezapnula! Znovu zvedla ruce nad hlavu, nahmatala cípy kabátku a po paměti nasadila jezdce. Zatáhla mu zip až ke krčku.

„Tak!“ řekla spokojeně.

A pak začala myslet jenom na sebe.

11 / Ťuky ťuk

ŤUKY ŤUK!

„Co-co?“ řekla Šárka a probrala se. „Co se to...“

ŤUKY ŤUK!

Moment! Zdá se mi to jen, nebo je tohle realita? Chvilku o tom přemýšlela (ŤUKY ŤUK!), vlastně docela dlouho, jak

byla zpomalená, a potom rozmrzele usoudila, že tohle se jí přece zdát nemůže. Na to byl tenhle sen příliš fantasma-gorický. Visela nebo snad vzplývala ve vazké tekutině, co páchla jak špatně spláchnutá toaleta a bránila jí v pohybu. Byla jak v kleštích – ale v kleštích, které ji svíraly ze všech stran, dokonce i zevnitř. Jak je to možné a co je to za kleště, neměla tušení – a to vychodila stavárnu. Říct, že ji všechno bolelo, zdaleka nevystihovalo situaci. Celé její tělo (jestli to bylo tělo, a jestli bylo její), to byla dlouhá a nesrozumitelná definice bolesti, všech bolestí a nepohodlí, co jich na světě je. Bolesti se skládaly do sebe, sčítaly a násobily a jedna nepřebíjela druhou, takže i přes tu největší bolest cítila i tu nejmenší. Skrz bolest, když ji cirkulárka rozvážně pŕlila v pase, dostala šanci si vychutnat natažené šlachy na lýtkách, nesnesitelnou svalovou únavu, jako by čtvrt roku kopala uhlí, bez jediný rauchpauzy. A taky bolest za krkem, nejspíš od toho, jak nad tímhle vším kroutila hlavou. A – světe, div se, lehké, naprosto nesnesitelné svědění, to jak jí těsně vedle nosu vpučelo vimrle (které tam přece nikdy neměla, ani v pubertě nemívávala uhry).

K tomu všemu jako by Šárce dokonale fungovala hlava a mozek nabył obzvlášť pozoruhodné schopnosti všechny tyhle signály přijímat a zpracovávat, takže si, jako v nějakém na zakázku vyrobeném pekle jen pro ni, zvládla uvědomovat úplně všechno, co se v ní děje, všechny ty bolesti a nepříjemnosti a prudy naráz a každou z nich zvlášť.

(ŤUKY ŤUK!)

Ne, tohle není sen. Určitě není.

I když to teda bylo hodně zvláštní, protože V SOBĚ sice cítila a prožívala milion věcí zároveň, ale své okolí nebyla schopná vnímat. Nevěděla, kde je. A nevěděla, jak se to dozvědět, koho se zeptat. Nevěděla ani, jestli plave, anebo